

36 FESTIVAL TORROELLA DE MONTGRÍ

DEL 30 DE JULIOL AL 19 D'AGOST 2016

WWW.FESTIVALDETORROELLA.CAT

Dilluns, 15 d'agost de 2016
22.00 h - Auditori Espai Ter

Il Giardino Armonico
Giovanni Antonini, direcció musical

 **JOVENTUTS MUSICALS
DE TORROELLA DE MONTGRÍ**

PROGRAMA

La Morte della Ragione

I

Anònim (Itàlia s. XVI)

Pavana *La Morte della Ragione* (Ms. British Library ca.1560)

Giorgio Mainerio (1535-1582)

«Gagliarda» (*Primo libro de' balli*. Venècia, 1578)

Christopher Tye (ca.1505-abans de 1573)

In Nomine *Cry*

Hayne van Ghizeghem (ca.1445-?)

De tous bien plaine (Ms. Henry VIII, ca.1510-1520)

Alexander Agricola (ca.1446-1506)

Tres versions de *De tous bien plaine*

Josquin des Prés (1450-1521)

De tous bien plaine (Harmonice Musices Odhecaton A. Venècia, 1501)

John Dunstable (ca. 1390 -1453)

Puzzle Canon (Ms. Henry VIII, ca.1510-1520)

Josquin des Prés

La déploration de la mort de Johannes Ockeghem (ca. 1497)

Giovan Pietro Del Buono (s. XVII)

Obligò LXXVII «di dui Zoppi e dui Ciechi» sobre l'*Ave Maris Stella* (Canoni, oblighi et sonate. Palermo, 1641)

Dario Castello (primera meitat del segle XVII)

Sonata duodecima a tre (Sonate Concertate. Venècia 1629)

Thomas Preston (? - ca. 1563)

Uppon la mi re

Giorgio Mainerio

Schiarazula Marazula, Ungarescha & Saltarello (Primo libro de' balli. Venècia, 1578)

Anònim (Itàlia s. XVI) / Vincenzo Ruffo (1508-1582)

La Gamba (dues versions)

Giovanni Gabrieli (1540 -1611/12)

Sonata XIII a otto voci (Canzoni e Sonate. Venècia, 1615)

II

Giovanni de Macque (ca.1550 -1614)

Seconde Stravaganze (Ms. British Library, 1617)

Nicolas Gombert (ca. 1495 - ca. 1560)

Variacions sobre la cançó *La Rose* (Canzon...per sonar, Venècia 1588)

Gasparo Zanetti (actiu 1626 -1645)

La bella Pedrina (Il Scolaro. Milano, 1645)

Tarquinio Merula (ca. 1594 -1665)

Canzon La Pedrina (Canzoni... op XII. Venècia, 1637)

Dario Castello (primera meitat del s. XVII)

Sonata 14 a quattro (Sonate concertate in stil moderno. Libro secondo. Venècia, 1629)

Lodovico Grossi da Viadana (1560 -1627)

La Napoletana a 8 (Sinfonie musicali. Venècia, 1610)

John Baldwine (? - 1615)

4 Vocum (Ms. British Museum, 1603)

Gesualdo da Venosa (1566 -1613)

Canzon Francese del Principe (Ms. British Library, 1617)

Cristoforo Caresana (1640 -1709)

Tarantella (Duo Opera seconda. Napoli, 1693)

Jacob van Eyck (1590 -1657)

Fantasia & Echo (Der Fluiten Lust-hof. Amsterdam, 1649)

Samuel Scheidt (1587-1654)

Galliard Battaglia (Ludi Musici. Hamburg, 1621)

Giovan Pietro del Buono

Sonata VII «Stravagante» sobre l'*Ave Maris Stella* (Canoni, oblighi. Palermo, 1641)

INTÈRPRETS

Il Giardino Armonico

Giulia Genini, flautes i dolçaina | Andrea Inghisciano, corneto | Gawain Glenton, corneto i flautes | Alberto Guerra, dolçaina | Joost Swinkels, trombó | Stefano Barneschi i Liana Mosca violins, viella, viola | Paolo Beschi, violoncel | Giancarlo De Frenza, violone | Riccardo Doni, orgue i clave | Margret Köll, arpa barroca i renaixentista

Giovanni Antonini, direcció musical, flautes i dolçaina

«Regnen els sentits, i la raó ha mort»

Quan l'any 1300 va néixer en la música la idea del contrapunt, es va passar de la música homofònica a la contrapuntística, novetat que va prendre el nom d'*Ars nova*. Transcorreguts tres segles, cap al 1600, va sorgir una nova manera de compondre que va acabar donant lloc al Barroc i en la qual els músics van abandonar el contrapunt i van tornar a l'homofonia; la van anomenar *Stil nuovo*, *Arte nuova*. Encara que aquest fenomen bumerang pugui semblar estrany, és freqüent en el món de l'art que formes en desús reapareguin passat un temps i que el que havia estat vell torni a ser nou.

El concert que presenta aquest vespre el grup italià Il Giardino Armonico, titulat *La Morte della Ragione*, pren el nom d'una pavana inclosa en un manuscrit de danses italià anònim de la segona meitat del segle XVI, que es conserva a la British Library. És un programa que recorre dos-cents cinquanta anys d'història de la música, des de mitjan segle XV fins a finals del segle XVII, del Renaixement fins al Barroc.

La mort de la raó, invocada ja per Francesco Petrarca (1304-1374), en ple s. XIV, en el seu Sonet CLXXVI —«Regnano i sensi, e la ragion è morta» (Regnen els sentits, i la raó ha mort)—, en música representa la victòria de l'experiència sensorial. A finals del segle XVI, es produeix una ruptura de les regles de composició, que explota a Florència en una diatriba entre els compositors que defensen el contrapunt (tècnica de composició que combina línies musicals simultànies), encapçalats per Giovanni Maria Artusi, autor de *L'Artusi, ovvero Delle imperfettioni della moderna musica* (*L'Artusi o les imperfeccions de la música moderna*), publicat a Venècia al 1600, i els partidaris de les noves pràctiques, amb Claudio Monteverdi al capdavant. Artusi criticava les llicències que es preniën molts compositors contemporanis seus invocant la innovació i la creació d'un nou discurs musical. L'objectiu era moure i commoure el públic mitjançant la teoria dels «*affetti*», que preconitza que la música pot inspirar emocions i impulsar passions mitjançant l'ús de cromatismes, dissonàncies, la contraposició de plans i una concepció teatral i dramàtica de l'obra, com fa Dario Castello, del qual escoltarem dues sonates. El Renaixement ja havia trobat un equilibri entre la tècnica de la composició i la representació dels *affetti*, però res no tenia a veure amb la intensitat amb la qual s'expressen en el Barroc.

El Renaixement és l'inici d'un nou camí cap a la música moderna. Es produeix un canvi radical de l'estètica, que s'allunya del tot de la concepció medieval i es desenvolupa al voltant de la noció d'Humanisme. Per primera vegada, no únicament es discuteix de música (teoria de les esferes, matemàtiques), sinó també de músics. És el començament de l'emancipació de l'instrumentista, del compositor i de la mateixa música. Per primera vegada es parla del músic com a creador superant el concepte de l'artista inspirat per Déu de l'antiguitat. Fins i tot, Dante treu a La Divina Comèdia la música de l'Infern i la situa, per primera vegada, al Paradís.

Al Renaixement, la música s'emancipa i ho fa en un entorn social on prínceps, de l'església i seculars, rivalitzen en el manteniment de les seves capelles musicals i ells mateixos fan gala davant dels seus músics de les seves habilitats en el cant, la interpretació d'un instrument i fins i tot de la composició. En els ambients cultes, el coneixement de la música era imprescindible. Es creen les acadèmies per a celebrar reunions intel·lectuals i artístiques, i la invenció de la impremta musical, al 1500, contribueix de manera determinant a la difusió de la música. Tot el repertori de cançons i danses que fins aleshores havia circulat de manera oral o a través de manuscrits, es difon per tota Europa en col·leccions impreses. Danses i cançons en versions diverses es posen a l'abast dels músics, professionals i dilectants.

Tot aquest repertori musical, difós arreu gràcies a la impremta, és el que trobem al programa que aquest vespre interpretarà Il Giardino Armonico, amb Giovanni Antonini al capdavant. Un repertori variat en el qual trobem tant la versió instrumental d'un greu motet de Josquin des Prés (1450-1521), *La déploracion de la mort de Jehannes Ockeghem*, un colpidor plany fúnebre; com danses renaixentistes; un madrigal italià o una *tarantella*. És un passeig per la música europea dels segles XV, XVI i XVII en versió instrumental; música vital que evoluciona, empesa per una teoria dels afectes inclinada cap al que és humà i que culminarà al segle XVIII, per a produir una revolució estètica al XIX que arribarà fins als nostres dies, però aquesta és una altra història.

Lourdes Morgades

IL GIARDINO ARMONICO

Fundat el 1985 i dirigit per Giovanni Antonini, Il Giardino Armonico el formen músics especialitzats en instruments antics i el seu repertori es concentra, bàsicament, en les obres dels segles XVII i XVIII. La seva presència és habitual als escenaris i festivals més destacats, tant en concerts com en òperes. Ha dirigit, entre d'altres, les òperes *L'Orfeo* de Monteverdi; *Agrippina, Il trionfo del tempo e del disinganno* i *La resurrezione* de Händel; *Ottone in villa* de Vivaldi; i al Festival de Salzburg, *Giulio Cesare* de Händel.

Durant anys, el grup va enregistrar per a Teldec Classics, amb qui va guanyar importants premis, però al 2008 van passar a gravar en exclusiva per a DECCA/L'Oiseau-Lyre. Amb aquest segell va aconseguir èxits destacats com els enregistraments dels *Concerti grossi* de Händel i la cantata *Pianto di Maria*, amb la mezzosoprano Bernarda Fink. A l'any 2009, amb Cecilia Bartoli, van gravar *Sacrificium*; al 2011, per al segell Naïve, l'òpera de Vivaldi, *Ottone in villa*. Al 2013 van enregistrar *Alleluja*, amb la soprano Julia Lezhneva, per a Decca, i un segon disc que es va publicar a finals de 2015.

Al 2014, el grup va publicar el primer disc d'una edició dedicada a les simfonies completes de Haydn; un projecte de vint anys patrocinat per la Fundació Haydn de Basilea, el segon volum de la qual es va publicar al 2015.

Il Giardino Armonico col·labora sovint amb solistes com Giuliano Carmignola, Christophe Coin, Katia i Marielle Labèque, Bernarda Fink o Viktoria Mullova.

Il Giardino Armonico va actuar per primera vegada al Festival de Torroella de Montgrí a l'edició de 2001 i hi va tornar en les de 2002, 2004 i 2012.

GIOVANNI ANTONINI, director

Nascut a Milà, Giovanni Antonini és fundador del grup barroc Il Giardino Armonico, que lidera des de 1989. Amb ells, com a director i com a solista de flauta de bec i travessera barroca, ha tocat a tot Europa, Estats Units, Canadà, Amèrica del Sud, Austràlia, Japó i Malàisia. També és director del Wroslavia Cantans Festival de Polònia.

Ha treballat amb artistes com Cecilia Bartoli, Isabelle Faust, Viktoria Mullova, Giuliano Carmignola, Giovanni Sollima, Sol Gabetta, Katia i Marielle Labèque i Emmanuel Pahud, entre d'altres. Com a director convidat, ha dirigit orquestres com la Filharmònica de Berlín, la Concertgebouw d'Amsterdam, la Tonhalle Orchester Zurich, la Mozarteum Orchester Salzburg, l'Orquesta Nacional de Espanya i la Leipzig Gewandhaus.

Entre les produccions d'òpera que ha dirigit destaquen *Le nozze di Figaro* de Mozart i *Alcina* de Händel, a La Scala, de Milà; i *Giulio Cesare* de Händel, amb Cecilia Bartoli, al Festival de Salzburg de 2012, on va tornar al 2013 per dirigir *Norma* de Bellini. Aquesta temporada ha dirigit la Bayerische Rundfunk Orchestra Munich, l'Orchestre National du Capitole de Toulouse, la Mozarteum Orchester Salzburg, la Tonhalle Orchester Zurich i continua la seva relació amb l'Orquesta de Cambra de Basilea. Giovanni Antonini està incrementant el seu repertori d'obres dels segles XVI i XVII fent atenció particular a l'art de la improvisació.

Al 2014 va presentar el projecte *Haydn 2032* per gravar i interpretar, en concert, la integral de les simfonies de Haydn, per celebrar el 300è aniversari del compositor austríac. Els dos primers volums ja han estat publicats pel segell Alpha.

Amb Il Giardino Armonico ha enregistrat discos amb obres de compositors italians dels segles XVII i XVIII per a Teldec. Amb Naïve, l'òpera de Vivaldi *Ottone in villa* i en els últims anys ha gravat, també amb el Giardino Armonico, per a Decca, discos com *Alleluja*, amb la soprano Julia Lezhneva. Amb l'Orquesta de Cambra de Basilea ha enregistrat la integral de les simfonies de Beethoven i un disc de concerts per a flauta titulat *Revolution* amb Emmanuel Pahud. Al 2013 va dirigir i gravar *Norma* de Bellini per a Decca, en col·laboració amb l'orquestra La Scintilla.

Giovanni Antonini va actuar per primera vegada al Festival de Torroella de Montgrí a l'edició de 2001 i hi va tornar en les de 2002, 2004 i 2012.

Organitza:

Mitjans oficials:

Mitjans col·laboradors:

Amb el suport:

Amb el mecenatge:

Amb la col·laboració:

El Festival és membre de:

El Festival dona suport a:

